

ד"ר אדי כהן

האינטרס הערבי

מסתבר שגם הערבים מתעניינים בבחירות הקרובות אשר ייערכו ב-1 לנובמבר. מדובר בבחירות חשובות ואף גורליות לא רק עבורנו. הבחירות חשובות לנו כעם יהודי אשר שב לארצו. חייבת לקום ממשלת ימין בראשות בנימין נתניהו והמחנה הלאומי. למען זהותה היהודית של מדינת ישראל, למען המשילות במדינת ישראל, למען ארץ ישראל הגדולה, למען רפורמות במערכת המשפט, למען חיווק רשויות החוק, למען ביטול הפערים ולא רק לצמצום אותן בין המרכז לפרפריה, למען הצלת הנגב והגליל והערבים המעורבות, למען הציונות

המאמצים האיראניים והניסיון לערער את יציבות מדינות ערב לא פוסקים בשנים האחרונות. איראן רואה את עצמה כמעצמה אזורית ונוקטת אסטרטגיה שבמסגרתה היא מנסה, ובהצלחה רבה, לצבור עוצמה והשפעה רבה במפרץ הפרסי ובמזרח התיכון. עוצמה שבאמצעותה תוכל, לשיטתה, להגן על המיעוט השיעי במדינות ערב ועל המטרות "לייצא את המהפכה" השיעית לעולם הערבי, ובעיקר למדינות מוסלמיות שבהן חיות קהילות שיעיות.

באשר לאחים המוסלמים האויבים של מדינות המפרץ הרי הממשלה האחרונה בראשות בנט הכנסה אותם לקואליציה ומאז ניכר לכל מי שעוקב אחרי העולם הערבי שיש התקררות בין היחסים בינינו לבין מדינות המפרץ במיוחד עם איחוד האמירויות. אלפי התיירים לא מגיעים כפי שצפינו אחרי הקורונה. בעולם הערבי לא מבינים כיצד נתנו לאחים המוסלמים את הלגיטימציה. במרוקו האחים המוסלמים הפסידו יותר מ-90 מנדטים בבחירות האחרונות, בתוניסיה הנשיא קייס סעיד פיזר את הפרלמנט ופיטר אותם, במצרים כולאים אותם. רק בישראל מכניסים אותם לקואליציה ונותנים להם לגיטימציה.

ההשיג נשק גרעיני? מי מסוגל להכות בשלטון האיראני? מי מסוגל להתעמת עם ממשל ביידן? מי הוא האיש אשר יביא עוד הסכמי שלום עם מדינות ערביות נוספות? האופציות: בנימין נתניהו או יאיר לפיד.

בסקר השתתפו 3188 מצביעים. התשובות היו חד משמעיות 72 אחוז מהם ענו בנימין נתניהו 281 אמרו יאיר לפיד. לא הופתעתי כלל מתוצאות הסקר. מדינות המפרץ במיוחד הסעודים לא יכלו לשכוח את המלחמה שניהל נתניהו בשנת 2015 מול אובמה כאשר סרב להכיר בהסם הגרעין המתגבש עם איראן. ההצהרה של לפיד במהלך ביקור ביידן על התמיכה שלו בהסכם אם "יהיה טוב" לא התקבלה בעין יפה על ידי הסעודים. הסעודים חוששים מאיראן ובצדק.

למעשה המאמצים האיראניים והניסיון לערער את יציבות מדינות ערב לא פוסקים בשנים האחרונות. איראן רואה את עצמה כמעצמה אזורית ונוקטת אסטרטגיה שבמסגרתה היא מנסה, ובהצלחה רבה, לצבור עוצמה והשפעה רבה במפרץ הפרסי ובמזרח התיכון. עוצמה שבאמצעותה תוכל, לשיטתה, להגן על המיעוט השיעי במדינות ערב ועל הדרך לפגוע בישראל. התמנון האיראני פועל בגלוי ובסמוי בכמה מדינות ערביות. הוא שם לו למטרה "לייצא את המהפכה" השיעית לעולם הערבי, ובעיקר למדינות מוסלמיות שבהן חיות קהילות שיעיות.

באשר לאחים המוסלמים האויבים של מדינות המפרץ הרי הממשלה האחרונה בראשות בנט הכנסה אותם לקואליציה ומאז ניכר לכל מי שעוקב אחרי העולם הערבי שיש התקררות בין היחסים בינינו לבין מדינות המפרץ במיוחד עם איחוד האמירויות. אלפי התיירים לא מגיעים כפי שצפינו אחרי הקורונה. בעולם הערבי לא מבינים כיצד נתנו לאחים המוסלמים את הלגיטימציה. במרוקו האחים המוסלמים הפסידו יותר מ-90 מנדטים בבחירות האחרונות, בתוניסיה הנשיא קייס סעיד פיזר את הפרלמנט ופיטר אותם, במצרים כולאים אותם. רק בישראל מכניסים אותם לקואליציה ונותנים להם לגיטימציה.

מדינות המפרץ כמו רוב עם ישראל מקווים שהימין יעלה לשלטון ולאט יאיר פיד אשר מזוהה עם הפרוגרסיבים בארה"ב ועם ממשל ביידן. הערבים יודעים שאותם פרוגרסיבים הם למעשה אנטי דת ולא מכבדים את הדת ואת המסורת.

הכותב הינו מזרחן ומועמד לרשימת הליכוד לכנסת ה-25

דניאל ראקוב

משחקים לידי הקרמלין

מורכבות השחקן הרוסי התבטאה במשבר ב-2018, שבו הרוסים הטילו את האחריות על ישראל בגין הפלת מטוס הביון שלהם ע"י ההגנה האווירית הסורית, וסביב משבר נעמה יששכר ב-2019. פרשה זו, לפחות בראשיתה, דומה למשבר הנוכחי סביב הסוכנות. נעמה נעצרה בנסיבות שמתמיהות, תוך שימוש בחקיקת סמים דרקונית, אותה הרוסים מפעילים כמעט בלעדית ביחס לאזרחים זרים. הרוסים התענגו במשך 5 חודשים על שיח מקוטב בנושא מעצרה בישראל, ולא היו חייבים לתרום רבות לשימורו. שיח פנים

המשבר סביב הדרישה של משרד המשפטים במוסקבה להפסיק את הפעילות "הסוכנות היהודית" ברוסיה מסרב להירגע, וכדאי לבכירי המערכת הפוליטית המתבטאים בסוגיה לקחת בחשבון, שמבלי לשים לב הם משחקים לידי הקרמלין בסוגיה זו.

הביקורת מימין, כי הממשלה המכהנת הרסה את תשתית היחסים עם רוסיה שנבנתה שנים רבות, והקריאות הנגדיות - המאשימות את ממשלות העבר בהתרפסות בפני מוסקבה, מכניסות את הפרשה, שלכאורה אמורה להיות בקונצנזוס ממלכתי, של התנגדות לפגיעה בארגון היהודי הבינלאומי הבולט, ללב המחלוקת הפוליטית בתקופת בחירות. הצהרות הבכירים נעטפות בימים האחרונים בשיח מקוטב ברשתות החברתיות ושיח הציבורי מפלג.

ההתערבות הרוסית הבוטתה במערכת בבחירות בארה"ב ב-2016 יצרה בעיני רבים תובנה שגויה, כי החתרנות המדינית הרוסית מתבצעת בעיקר בממד הסייבר. באותה הפרשה המודיעין הרוסיים פרץ לשרתי המפלגה הדמוקרטית, והדליף תכתובות פנים בתזמון הרסני למועמדת לנשיאות הילרי קלינטון. קשה לכמת את התרומה האלקטורלית לניצחון טראמפ, אך החקירות האינסופיות שלאחר מכן והספק ביחס לקשריו עם רוסיה, חזקו את התדמית של מוסקבה, כמי שמסוגלת להביא לשינוי שלטון במדינה דמוקרטית. גם אם לא המליכה נשיאים באמריקה, רוסיה תרמה להעצמת המתחים האותנטיים בפוליטיקה האמריקנית.

לרוסים מגוון רחב של שיטות להתערבות בענייני הפנים של מדינות אחרות, שאינם ממוקדים לתקופות בחירות בלבד, אלא נעשים באורח רציף, תוך הסתייעות במובילי דעה, ממשלות, עמותות ידיוניות, קידום נרטיבים תקשורתיים מגמתיים, וגם סייבר.

ישראל, שהייתה בשלושים השנים האחרונות ידיונית למדי עבור מוסקבה, לא חייבה אותה להתערבות בוטות, והקרמלין יכול היה לקדם את אינטרסיו מול ירושלים מבלי להגיע למשברים מתוקשרים.

ההתערבות הרוסית בסוריה ב-2015 הפכה את רוסיה לשכנתנו בצפון, בד בבד עם הסלמה מסתחררת ביחסיה של מוסקבה עם העולם המערבי. אף אחד מהמנהיגים בירושלים, לא בתקופת נתניהו כראש הממשלה, ולא תחת בנט או לפיד, לא סבל מ"מקסם שווא" ביחס לפוטין, ולא התענג מ"לרקוד עם הדוב". המערכת הפוליטית והביטחונית הבינה, כי לרוסיה כוח הזיק משמעותי לאינטרס ישראל. במקום להוסיף עוד אתגר מורכב לסדר היום הבלתי אפשרי של הממשלה - איראן, חובאללה, חמאס, חוסר יציבות פוליטית, אי-שוויון כלכלי - העדיפו "לנהל" את "הבעיה הרוסית", ולהתמקד בשינופי פעולה פרקטיים עם מוסקבה, במקום לדיב עמה.

במשבר הנוכחי הרוסים משחקים על זמן, לא רוצים פתון מהיר, ומציגים את האירוע כמשפטי-טכני. בהילות, פומביות ושדרוג הנושא לטיפול מדיני בדרגים הבכירים ביותר - משרתת אותם. שיח ציבורי יצרי בסוגיה בעיצומה של מערכת בחירות מעלה את ערכה של הפרשה, מחזק את כוח המיקוח הרוסי, ומעלה את הסבירות, שהמשבר הנקודתי הזה יסתחרר לתחומים נוספים

ישראלי זה הפעיל לחץ על נתניהו לחלצה מהכלא במערכת הבחירות של מרס 2020. פוטין שחרר אותה חמישה שבועות לפני הבחירות. במשבר הנוכחי הרוסים משחקים על זמן, לא רוצים פתון מהיר, ומציגים את האירוע כמשפטי-טכני. בהילות, פומביות ושדרוג הנושא לטיפול מדיני בדרגים הבכירים ביותר - משרתת אותם. שיח ציבורי יצרי בסוגיה בעיצומה של מערכת בחירות מעלה את ערכה של הפרשה, מחזק את כוח המיקוח הרוסי, ומעלה את הסבירות, שהמשבר הנקודתי הזה יסתחרר לתחומים נוספים. הקריאות מהימנות משיח פומבי בנושא אינן נובעות מפחד משתק מפני הקרמלין, אלא מחוסר רצון לסייע לסחטנותו. כוחנו כע, כאחדותנו!

הכותב הינו סא"ל (מיל') וחוקר בכיר במכון ירושלים לאסטרטגיה ולביטחון, המתמחה במדיניות רוסיה במזרח התיכון